

DECIZIE

06 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Aliona Miron
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Violeta Ciumac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale
cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea
stabilirii și calculării pensiei,

împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva
hotărârii din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 12 februarie 2020, Violeta Ciumac a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea
actelor administrative individuale defavorabile și obligarea stabilirii și calculării
pensiei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că a activat în organele afacerilor
interne până la data de 01 noiembrie 2019, obținând calitatea de pensionar al
Ministerului Afacerilor Interne, cu calculul vechimii în serviciu de 25 de ani și 8
luni.

Reclamanta a notat că în temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne
nr.96 din 20 martie 2018, i s-au efectuat recalculări la vechimea în muncă
introducându-se avantajele pentru perioada activității în batalionul Serviciului
escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău.

Reclamanta a mai menționat că prezentând actele menționate, s-a adresat
către Casa Teritorială de Asigurării Sociale Râșcani în vederea stabilirii și
calculării pensiei, însă actele nu i-au fost primite.

Reclamanta a relevat că a depus o cerere către Casa Teritorială de Asigurării
Sociale Râșcani privind stabilirea pensiei, însă prin decizia nr.92/2019/49258 din

09 decembrie 2019 a Casei Teritoriale de Asigurării Sociale Râșcani, cererea privind stabilirea pensiei a fost respinsă.

Reclamanta a menționat că ulterior s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurării Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr.92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, însă prin răspunsul nr. C-162/20 din 04 februarie 2020, cererea prealabilă a fost respinsă.

Suplimentar, reclamanta a invocat că începând cu data de 01 ianuarie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a preluat atribuțiile de stabilire și plată a pensiilor persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, fiind astfel unica instituție abilitată cu competența de achitare a pensiilor și alocațiilor lunare persoanelor din trupele organelor afacerilor interne.

Astfel, reclamanta a reiterat că în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.288 din 16 decembrie 2016, concediul de maternitate, inclusiv pentru soția funcționarului public cu statut special aflată la întreținerea acestuia, concediul medical, concediul paternal, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 10 ani și concediul pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 18 ani, care suferă de o maladie oncologică sau cu dizabilitate pentru afecțiuni intercurrente, se acordă funcționarilor publici cu statut special conform dispozițiilor generale.

Reclamanta a invocat că dreptul ei, în calitate de colaborator al organelor de poliție, la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, a fost dobândit în modul prevăzut de lege și nu este susceptibil de a fi anulat.

Reclamanta a considerat că perioadele concediilor de îngrijire a copiilor și anume, 30 iulie 2006 – 21 aprilie 2008, 10 iulie 2014 – 02 aprilie 2017, 03 aprilie 2017 – 01 octombrie 2018, se includ în vechimea totală în muncă și respectiv în perioada contributivă.

În acest context, reclamanta a notat că conform art. 5 alin. (1) și (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14 octombrie 1998, în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. În vechimea în muncă, care oferă dreptul la concediu de odihnă anual se includ următoarele perioade: serviciul militar, serviciul special în cadrul organelor afacerilor interne, al Poliției și Poliției de Frontieră, al Serviciului Vamal, începând cu 20 martie 2005, al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, al Forțelor Armate, al Centrului Național Anticorupție, al Serviciului de Informații și Securitate, al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, al Serviciului de Stat de Curieri Speciali, al Departamentului de Stat al Republicii Moldova pentru Problemele Militare și al altor formațiuni militare special create în conformitate cu legislația Republicii Moldova; perioadele de activitate în cadrul autorităților care au fost reorganizate în autoritățile specificate la lit. a); serviciul în cadrul organelor afacerilor interne, al forțelor armate, al organelor securității de stat și organelor pentru situații excepționale ale fostei Uniuni a Republicilor Sovietice Socialiste și ale altor state; perioadele de studii în instituțiile de învățământ pentru ordine și securitate publică/militare (speciale), cele de studii la secția de zi în instituțiile de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării sau Serviciului de Informații și Securitate ale Republicii Moldova; perioadele de studii în instituțiile de învățământ superior

civil, la secția de zi, dar nu mai mult de 5 ani, calculându-se câte 6 luni de serviciu special pentru un an de studii; alte perioade de activitate, în cazul în care acestea sânt prevăzute expres de legislație.

Reclamanta a subliniat că în calculul vechimii în muncă au fost incluse perioadele cu înlesniri și anume, două luni vechime în muncă pentru o lună și anume, de la 05 martie 2013 până la 10 iulie 2014 și de la 01 octombrie 2018 până la 01 noiembrie 2019, activând în cadrul batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău.

Reclamanta a solicitat declararea ca fiind ilegale a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019 și a răspunsului Casei Naționale de Asigurării Sociale nr. C-162/20 din 04 februarie 2020; obligarea Casei Naționale de Asigurării Sociale de a-i stabili și calcula cuantumului pensiei, cu achitarea pensiei, începând cu data de 01 noiembrie 2019, fiind luat în considerare certificatul eliberat de către Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019.

Prin hotărârea din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Ciurac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind declararea ilegalității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C162/20 din 04 februarie 2020, obligarea stabilirii, calculării pensiei în privința Violetei Ciurac, cu achitarea pensiei începând cu data de 01 noiembrie 2019 în temeiul certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău. A fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-162/20 din 04 februarie 2020. Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată de a-i stabili și a-i calcula Violetei Ciurac pensia, cu achitarea acesteia din 01 noiembrie 2019, în temeiul certificatului eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019 (f.d.43, 49-55).

La data de 07 septembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie respinsă acțiunea Violetei Ciurac (f.d.48).

Hotărârea motivată din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 07 octombrie 2020, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate anexat la materialele cauzei (f.d.60).

Iar, la data de 28 octombrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea apelului (f.d.66-69).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat a fi în termen, apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.99-106).

La data de 07 mai 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a

solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea Violetei Ciurac să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.108).

Ulterior, la data de 22 iulie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului (f.d.119-122).

În susținerea recursului recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Recurenta a menționat că potrivit certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, Violeta Ciurac în perioadele 30 iulie 2006-21 aprilie 2008 și 10 iulie 2014-02 aprilie 2017 a beneficiat de concediile parțial plătite pentru îngrijirea copilului în conformitate cu art. 124 alin. (1) din Codul muncii, care prevede că concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului, în baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin.(1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat. Iar, în perioada 03 aprilie 2017-01 octombrie 2018 a beneficiat de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, în conformitate cu art.126 alin. (1) Codul muncii, care prevede că concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani, în afară de concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, femeii, precum și persoanelor menționate la art.124 alin. (4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani, cu menținerea locului de muncă (a funcției). În lipsa locului de muncă anterior (funcției anterioare), persoanelor menționate li se acordă un alt loc de muncă echivalent (funcție echivalentă).

Astfel, recurenta a considerat că perioada aflării intimatei Violetei Ciurac în concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 03 aprilie 2017 până la 01 octombrie 2018, este inclusă neîntemeiat în calculul vechimii în muncă.

Recurenta a reiterat că potrivit normei legale citate supra, perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului nu poate fi inclusă în calculul vechimii în muncă, deoarece această perioadă se consideră neasigurată, fiind acordată suplimentar, la cerere, ca concediul neplătit, care menține locul de muncă, însă nu poate fi inclusă în calculul vechimii în muncă sau a stagiului de cotizare, după caz.

Totodată, recurenta a menționat că perioadele 05 martie 2013 - 10 iulie 2014 și 01 octombrie 2018-01 noiembrie 2019, când Violeta Ciurac a activat în cadrul batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău au fost incluse în calculul vechimii în muncă cu avantaje, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, ce este contrar prevederilor legale.

În acest context, recurenta a conchis că este întemeiată decizia privind respingerea cererii Violetei Ciurac în stabilirea pensiei nr.92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, deoarece în speța dedusă judecătii, intimata Violeta Ciurac nu a întrunit vechimea în muncă necesară de 24 de ani și 6 luni pentru stabilirea pensiei.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 27 aprilie 2021, fiind notificată recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 01 iulie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii recomandate, anexat la materialele cauzei (f.d.112).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

La data de 04 august 2021, în adresa intimatei Violetei Ciumac și a avocatului acesteia, Vladimir Kovali a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.127).

Prin referința depusă la 05 august 2021, intimata Violeta Ciumac, reprezentată de avocatul Vladimir Kovali, a solicitat respingerea recursului, cu menținerea deciziei instanței de apel (f.d.131-133).

Prin încheierea din 22 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost expuse cu suficientă claritate.

Verificând argumentele invocate în recurs pe baza materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care, casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din

oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Din actele și lucrările dosarului prezentate și necontestate de părți, se atestă că reclamanta Violeta Ciumac a activat în organele afacerilor interne până la data de 01 noiembrie 2019.

La data de 26 noiembrie 2019 Inspectoratul General al Poliției, Direcția de Poliție a mun. Chișinău a eliberat certificatul nr. 34/20-16546, din care rezultă că potrivit informațiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în serviciu a Violetei Ciumac, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, la data de 01 noiembrie 2019 constituia 25 ani, 08 luni și 17 zile (f.d. 7).

În baza acestui certificat, la 28 noiembrie 2019 Violeta Ciumac s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani cu o cerere pentru stabilirea și calcularea pensiei, cererii fiind atribuit nr. 92/2019/3433 din 28 noiembrie 2019.

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, cererea Violetei Ciumac cu privire la stabilirea pensiei lucrătorilor în instituțiile forță a fost respinsă, pe motiv că aceasta nu are vechime în serviciu de 24 ani și 6 luni, cum prevede art. 13 lit. a) din Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

La data de 22 ianuarie 2020 Ciumac Violeta a contestat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019 la Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând anularea acesteia și emiterea unei noi decizii prin care cerințele să fie admise (f.d. 4).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurării Sociale nr. C-162/20 din 04 februarie 2020 a fost respinsă solicitarea Violetei Ciumac cu privire la stabilirea pensiei cu includerea perioadelor de activitate ce urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă. (f.d. 6).

Nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-162/20 din 04 februarie 2020, Violeta Ciumac a depus prezenta acțiune, solicitând anularea deciziei și răspunsului, obligarea stabilirii și calculării pensiei, cu achitarea pensiei începând cu data de 01 noiembrie 2019, în baza certificatului nr. 34/20- 16546 din 26 noiembrie 2019 a Direcției de Poliție a mun. Chișinău (f.d. 3).

Fiind învestite cu judecarea cauzei în fond, prima instanță și instanța de apel, având ca obiect contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei, s-au pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii reclamantei Violeta Ciurac, cu admiterea acesteia (f.d. 43).

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că Inspectoratul General al Poliției, Direcția de Poliție a mun. Chișinău corect a calculat reclamantei Violetei Ciurac vechimea în serviciu cu avantaje în temeiul certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, prin care a fost stabilit că vechimea în serviciu cu avantaje a intimitei Violetei Ciurac în cadrul Ministerului Afacerilor Interne constituie 25 ani, 08 luni și 17 zile.

În acest context, instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că perioadele 05 martie 2013 – 10 iulie 2014 și 01 octombrie 2018 – 01 noiembrie 2019, când Violeta Ciurac a activat în cadrul batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău, au fost incluse în calculul vechimii în muncă cu înlesniri, contrar prevederilor legale, deoarece acestea nu cad sub incidența pct. 8 lit. d) a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare. Or, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a ținut cont de faptul că condiția esențială în sensul pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21 februarie 1994, este ca instituția în care persoana își exercită serviciul, să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală, de detenție provizorie și nu apartenența instituției la Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile legale aplicabile la caz, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată, însă, că concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare și soluția dată în sensul admiterii acțiunii reclamantei Violetei Ciurac sunt neîntemeiate, fapt ce rezultă din interpretarea eronată a prevederilor legale aplicabile raportului juridic în litigiu, precum și din aprecierea arbitrară a probelor administrate la materialele cauzei.

În argumentarea constatărilor respective, instanța de recurs aduce următoarele.

Colegiul consideră necesar de a reitera că Codul administrativ consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune că instanța de apel rejudecă în fapt și în drept ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, precum și efectuează o nouă examinare în fond.

Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond. Or, aceasta este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și în acțiune. Este inadmisibil ca un motiv de apel să fie refuzat pentru discuție pentru motive formale sau să fie omis de către instanța de apel. Instanța de apel trebuia să cerceteze și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate, iar în caz de nerespectare a acestor reguli, decizia instanței de apel se consideră neîntemeiată și pasibilă casării de către instanța de recurs.

Implicit circumstanțelor cauzei și în special a cererii de chemare în judecată, rezultă că reclamanta Violeta Ciumac contestă decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-162/20 din 04 februarie 2020, totodată solicitând obligarea stabilirii și calculării pensiei, începând cu data de 01 noiembrie 2019, în baza certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău, menționând că perioadele de aflare a ei în concediu de îngrijire a copiilor și anume, 30 iulie 2006 – 21 aprilie 2008, 10 iulie 2014 – 02 aprilie 2017, 03 aprilie 2017 – 01 octombrie 2018, se includ în vechimea totală în muncă și respectiv în perioada contributivă.

Astfel, reclamanta invocă că potrivit certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău, vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, la data de 01 noiembrie 2019 constituia 25 de ani, 08 luni și 17 zile.

Însă, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, a fost respinsă cererea Violetei Ciumac cu privire la stabilirea pensiei ca lucrător în instituțiile de forță, pe motiv că aceasta nu a acumulat vechimea în serviciu de 24 de ani și 6 luni, conform art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

Conform răspunsului nr. C-162/20 din 04 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a considerat că în calculul vechimii în serviciu Violetei Ciumac au fost incluse perioadele cu înlesniri 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, de la 05 martie 2013 - 10 iulie 2014 și de la 01 octombrie - 01 noiembrie 2019, activând în cadrul batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău, ceea ce este contrar pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

Totodată, Colegiul remarcă că Casa Națională de Asigurări Sociale, în referința depusă la cererea de chemare în judecată, precum și în cererea de apel, în susținerea legalității și temeiniciei deciziei de refuz în stabilirea pensiei Violetei Ciufac în baza certificatului nr. 34/20- 16546 din 26 noiembrie 2019, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău a mai invocat, că în calculul vechimii în muncă a Violetei Ciufac a fost inclusă neîntemeiat și perioada aflării în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 03 aprilie 2017 până la 01 octombrie 2018, aducând argumente în acest sens.

Astfel, Colegiul observă că nu sunt indicate în mod cert temeiurile refuzului care totuși au fost temeiurile refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani în stabilirea pensiei reclamantei Violetei Ciufac. Or, după cum rezultă din decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani nr. 92/2019/49258 din 09 decembrie 2019, cererea Violetei Ciufac cu privire la stabilirea pensiei a fost respinsă, pe motiv că aceasta nu are vechime în serviciu de 24 ani și 6 luni, cum prevede art. 13 lit. a) din Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, în acest sens menționându-se că în calculul vechimii în muncă au fost incluse contrar legii, perioade cu înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, de la 05 martie 2013 – 10 iulie 2014 și de la 01 octombrie 2018 – 01 noiembrie 2019, activând în cadrul batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău.

Însă, din textul referinței la cererea de chemare în judecată, precum și al cererii de apel, depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale rezultă că aceasta a mai invocat drept temei de refuz în stabilirea pensiei Violetei Ciufac ca lucrător în instituțiile de forță și faptul includerii neîntemeiate în calculul vechimii în serviciu a perioadei concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 03 aprilie 201 – 01 octombrie 2018.

Colegiul mai menționează că despre faptul includerii perioadelor de aflare a reclamantei în concediul de îngrijire a copiilor în calculul vechimii în serviciu, este indicat și în pledoariile reprezentantului reclamantei Violetei Ciufac, avocatului Vladimir Kovali (f.d. 39 verso), ce se prezintă a fi și ca o solicitare.

Însă, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au stabilit aceste circumstanțe și nu s-au expus în niciun fel asupra acestui argument, în contextul aprecierii legalității deciziei de refuz în stabilirea pensiei Violetei Ciufac.

Colegiul menționează că potrivit certificatului nr. 34/20-16546 din 26 noiembrie 2019, eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău, Violeta Ciufac în perioadele 30 iulie 2006 – 21 aprilie 2008 și 10 iulie 2014 – 02 aprilie 2017, a beneficiat de concedii parțial plătite pentru îngrijirea copilului, în temeiul art. 124 alin. (2) Codul muncii, iar în perioada 03 aprilie 2017 – 01 octombrie 2018 a beneficiat de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, în temeiul art. 126 alin. (1) Codul muncii.

Astfel, Colegiul reține că pentru justa soluționare a speței, instanța de judecată pe lângă stabilirea faptului dacă perioada activării intimatei în batalionului Serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău, 05 martie 2013-10 iulie 2014 și 01 octombrie 2018 – 01 noiembrie 2019, corect a fost inclusă în calculul vechimii în serviciu, fiind calculată cu înlesniri – două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, urma să stabilească și faptul dacă

perioada aflării Violetei Ciumac în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 03 aprilie 2017 până la 01 octombrie 2018, urmează a fi incluse în calculul vechimii în muncă.

Or, eventuala excludere din calculul vechimii în serviciu a perioadei incluse neîntemeiat, condiționează diminuarea acesteia.

În acest sens, instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de prevederile art. 126 alin. (3) Codul muncii, conform cărora, perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1) lit.a).

Iar, alin. (4) al art. 126 Codul muncii prevede că, perioada concediului suplimentar neplătit nu se include în vechimea în muncă ce dă dreptul la următorul concediu de odihnă anual plătit, precum și în stagiul de cotizare potrivit legii.

Aici, Colegiul reține că la materialele cauzei lipsesc ordinele, prin care reclamantei Violetei Ciumac i-au fost acordate concediile parțial plătite și neplătite pentru perioadele: 30 iulie 2006 – 21 aprilie 2008, 10 iulie 2014 – 02 aprilie 2017, 03 aprilie 2017 – 01 octombrie 2018, totodată fiind necesar și de a verifica faptul dacă contractul individual de muncă pentru perioada concediului suplimentar neplătit a fost suspendat sau nu în conformitate cu art. 78 Codul muncii, or aceasta constituie condiția pentru ca perioada concediului suplimentar neplătit să fie inclusă în vechimea în muncă.

Mai mult, aceste argumente au fost expuse de către apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel, însă Curtea de Apel Chișinău nu a răspuns criticilor invocate de apelantă, nu a ținut cont de argumentele indicate de aceasta, astfel nu a cercetat fondul litigiului dedus judecării, prin ce a fost încălcat dreptul la un proces echitabil în sensul art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit jurisprudenței Europene, garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

În scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiune era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate. Or, instanța are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările (argumentele) ridicate în fața sa, fapt prin ce a încălcat normele de drept procedural și a emis o decizie nemotivată, bazată pe concluzii contradictorii

Instanța de recurs consideră că aceste circumstanțe atestă o ignorare evidentă a stării de fapt din partea instanțelor de judecată ierarhic inferioare. Iar, instanța de apel nu a verificat, în limitele obiecțiilor înaintate legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Colegiul consideră, că soluția instanței de apel rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele.

Abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința argumentelor apelului constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece recurentei-reclamante nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate în cererea de apel au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită.

Or, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, instanța de recurs nu poate adopta o soluție finală în acest caz, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza instanței de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 247, art. 248 alin. (1) lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Ciurac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea stabilirii și calculării pensiei, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Aliona Miron

Iurie Bejenaru

Nina Vascan